

שלטון מקומי / מוטי דנוס

אין דמוקרטיה בערי הפריפריה

צילום: איליה בן יצחק / ג'יני

השוק בשדרות. הפריפריה סובלת

מתוך 150 רשויות מקומיות בפריפריה הוחלפו 69 ראשי ערים - 46%. כלומר, היכן שנדרשת השקעה ממשלתית מסיבית בפיתוח תשתיות, בחינוך וברווחה, הציבור חש חוסר שביעות רצון ממנהיגיו

בתשתיות - רכבת לאילת, תחבורה ציבורית, קירוב הפריפריה למרכז ופישוט הליכים במינהל מקרקעי ישראל - ולבצע רפורמות שייטיבו עמם. לאחר שנים שבהן כשלו ממשלות ישראל בטיפול בשלטון המקומי, פגעו וקיצצו בתקציבים ובהשקעות, יש לקוות כי נתניהו יתפנה ליישם את מדיניותו.

זו ההזדמנות של נתניהו לבלום את הרס הרשויות המקומיות, המבוצע בשיטתיות מופלאה כבר עשר שנים, לעשות סיבוב, ולנסוק למעלה בהעצמה של חוסן הכלכלי. זה ישתלם לו. זה ישתלם לכולנו. הכותב הוא מנכ"ל Com&Sense תקשורת ואסטרטגיה ולשעבר דובר מרכז השלטון המקומי

עצמאותן הכלכלית של הרשויות החזקות מהווה נכס לציבור ולשלטון המרכזי. אלא שבמשרד האוצר מבקשים לפגוע גם בהן, על ידי הצעות של חלוקה תקציבית דיפרנציאלית וקיצוץ הרסני בחינוך, ברווחה ובתחום הניהול הכלכלי של משק המים, כביכול כדי לשפר את המצב בפריפריה. בפועל, פעולות אלו יחלישו את הרשויות החזקות, יפגעו בתושביהן (המהווים 70% מאוכלוסיית ישראל) ויביאו גם אותן אל עברי פי פחת.

נתניהו הנטיח, נעת הוא צריך גם לקיים

האחריות לחוסנה של הפריפריה רוי בצת לפתחה של הממשלה החדשה. ראש הממשלה, בנימין נתניהו, הביטיח לראשי הרשויות בכמה הודעות ניוות ליישם שינויים מרחיקי לכת

« הבחירות האחרונות לרשויות המקומיות מוכיחות עד כמה הקיצוצים הממשלתיים החוזרים ונשנים, מעמיקים את תחושת הניכור של הציבור מהמנהיגות המקומית.

הבחירות התקיימו ב-165 רשויות (לא כולל מועצות אזוריות ו-36 רשויות שבהן יש ועדה קרואה וראש רשות ממונה). ב-15 הערים העצמאיות (שאינן מקבלות סיוע ממשלתי לאיוון תקציב) הוחלפו שלושה ראשי רשויות בלבד - בראשון לציון, באשדוד וכבאר שבע. שלושתם כיהנו במשך כמה קדנציות וגילם היה יותר מ-70. בסך הכל, 20% מראשי הרשויות העצמאיות והחזקות פיננסית הוחלפו על ידי הציבור, ולא דווקא מסיבות של חוסר שביעות רצון. לעומת זאת, המצב ברשויות החלשות כלכלית שונה לחלוטין: מתוך 150 רשויות מקומיות בפריפריה הוחלפו 69 ראשי ערים - 46%. בחלוקה לפי מגזרים נמצא כי 71% מראשי הרשויות במגזר הלא-יהודי הוחלפו, לעומת 29% מראשי הרשויות במגזר היהודי.

הנתונים מלמדים כי היכן שנדרשת השקעה ממשלתית מסיבית בפיתוח תשתיות, בחינוך, ברווחה ובאיוון תקציב הרשות בשל מחסור באזורי מסחר ותעשייה - שם בדיוק חש הציבור חוסר שביעות רצון ממנהיגיו. ככל שהשקעה זו מקוצצת והולכת (כפי שמתרחש מאז תחילת העשור), כך מעמיקה תחושת הניכור של הציבור בפריפריה מהמנהיגות המובילה אותו. את האשם במצבו הרעוע תולה הציבור המתוסכל לא בממשלת ישראל, כי אם בנבחרי הקרובים לו ביותר, אלה שבחר בהם בחירה ישירה ותלה בהם תקוות שאינן יכולות להתממש מול התנהלות ממשלתית דורסנית.

תחלופה זו מובילה לחוסר יציבות שלטונית, דווקא ברשויות שספגו את מחירי שתי המלחמות האחרונות, בצפון ובדרום, ואת השלכותיהן הכלכליות. נוסף לכך את העובדה כי הוועדות הקרואות מצויות בפריפריה בלבד, כדי להצביע עד כמה נסוגה הרשויות ונעלמת מערים אלה. המצב במרכז, לעת עתה, שונה בתכנית. היעדר התלות של הרשויות בתקציב הממשלה והוסנן הפיננסי מאפשרים מתן שירותים ברמה סבירה עד מצוינת, באופן שאינו גורר שינוי בהנהגה.

המכללות הפרטיות / אייל ינטר

יוקרתיות, אך חסרות תוכן אקדמי

« כשימושתי ראש המחלקה לכלכלה באוניברסיטה העברית, לפני כשנה, החלטתי לפנות בעצמי לקבוצת מתלמדים שהתקבלו ללימודי תואר ראשון במחלקתינו ועמדו בהתכני הקבלה הגבוהים ביותר, כאלה שאנו מעריכים שיהיו בין טובי תלמידינו. רדפתי אחריהם בשיחות טלפון ארוכות אל גדודי החי"ר שבהם שירתו, אל הפאבים התל אביביים ואפילו אל חופי גואה בהודו. כל זאת כדי לשכנע אותם ללמוד במחלקה המובילה בלימודי כלכלה באוניברסיטה העברית. זכורה לי היטב שיחה עם דני, בחור צעיר שהתלבט בין האוניברסיטה העברית לבין המרכז הבינתחומי בהרצליה.

"ודאי שהאוניברסיטה העברית טובה יותר", אמר דני, "אך כסף טוב ייצא דווקא מהביתחומי". דני הוסיף הסבר כלכלי מבריק: "מי שיכול לשלם שכר לימוד של 30 אלף שקל, מן הסתם הוריו עשירים. מי שהוריו עשירים, מן הסתם הם מקושרים היטב. מי שהוריו מקושרים היטב, ודאי יתברג לתפקידים בעלי כוח והשפעה". מאחורי הסבר פשוט זה עומד חלק גדול מהצלחת המכללות הפרטיות היקרות מבחינת משכורות בוגריהן, כפי שמתקף מדירוג המל"ג (המועצה להשכלה גבוהה). דו"ח המל"ג חשוב מבחינת השקיפות שהוא מציע, אך הוא מחדר את העובדה שמרכזי כוח כלכלי יכולים להיווצר במכללות "יוקרה", הריקות מתוכן אקדמי. דרוש איפוא שהמל"ג לא יסתפק בדו"ח זה אלא גם ידרג מוסדות אקדמיים מבחינת המטען האינטלקטואלי שהם מעניקים לתלמידיהם, מבחינת איכות המחקר שמיוצר בהם ומבחינת שיעור הקומה של אנשי הסגל שמלמדים בהם.

יש דרכים לעשות זאת, ודירוגים כאלה קיימים כמעט בכל מדינות המערב. דירוגים כאלה ישרתו בראש ובראשונה את הסטודנטים בבחירת מוסדות הלימוד, אבל גם את המעסיקים המתעניינים גם ביכולות האינטלקטואליים של הפונים אליהם - ולא רק בקשרים החברתיים שהם מקיימים.

הכותב הוא ראש המרכז לחקר הרציונליות באוניברסיטה העברית בירושלים

המערכת אינה מתחייבת לפרסם את המאמרים הנשלחים אליה ושומרת על זכותה לבצע שינויי עריכה ושכתוב, על פי שיקול דעתה הבלעדי. מחברי המאמרים מוזתרים על הזכויות, לרבות זכויות יוצרים, במאמרים הנשלחים למערכת, והזכויות הבלעדיות שייכות למערכת

מידע פיננסי בזמן אמת